

Japanse vormingscursus opgeroepen. Voor hen duurde deze, gegeven in een school in Batavia, twee weken. Elke ochtend en elke avond moesten zij om zes uur present zijn bij het hijsen, resp. strijken van de Japanse vlag, waarbij zij ook nog gemeenschappelijk een verklaring van loyaliteit moesten laten horen. Overdag werd hun les gegeven in het Japans, in de geschiedenis van Japan en in Japanse staatsinstellingen maar daarnaast dienden de regenten de semi-militaire oefeningen te doen welke onderdeel waren van elke vormingscursus. Zij werden, aldus een Indonesische jurist, *'practically dragged through the mud, so that of their traditional and respected glory, for many of them connected with their ancient, aristocratic origin, nothing was left.'*¹ De vormingscursus werd door velen van de regenten ondergaan als een pijnlijke vernedering en de Japanners, ook hier getuigend van een totaal gebrek aan begrip voor de Indonesische cultuur, bereikten er het tegendeel mee van wat zij beoogden. *'The result was'*, aldus regent Gandasoebrata, *'that the confidence in them, which was already thin, was altogether lost.'*²

Propaganda

'Op inheemse ingezetenen', aldus de op 20 november '41 door de Japanse Contactraad vastgestelde politieke richtlijnen voor het *Nanjo*-gebied, 'zal een invloed worden uitgeoefend die bij hen vertrouwen wekt in de keizerlijke strijdkrachten.' De Japanse militaire besturen in Indië dienden zich dus te beijveren op het gebied van de propaganda en de contra-propaganda: propaganda ter ondersteuning van de zin van de 'Groot-Oost-Aziatische Welvaartssfeer' en van Japans leidende rol daarin en propaganda tegen de Geallieerden, in Nederlands-Indië speciaal ook tegen de Nederlanders.

Al die propaganda stuitte van meet af aan op weerstanden doordat het dagelijks leven in de aangeprezen Welvaartssfeer moeilijker werd. Vooral op Java, waar tal van verkeers- en spoorbruggen waren vernield, waren in de eerste maanden van de bezettingstijd vele verbindingen verbroken (de belangrijke spoorlijn Batavia-Bandoeng-Djokjakarta-Soerabaja was pas in oktober hersteld) en dat was één van de factoren die veroorzaakten

¹ Mr. Mas Slamet, aangehaald in H. J. Benda: *The Crescent and the Rising Sun. Indonesian Islam under the Japanese Occupation 1942-1945* (1958), p. 283. ² Gandasoebrata: *Banjoemas*, p. 17.